Rok 11. Warszawa, dnia 15 stycznia 1935 r. Nr. 1

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI
W WARSZAWIE

TREŚĆ:

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, UL. Ś-TO KRZYSKA Nr. 13, tel. 5-92-63

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
W WARSZAWIE, UL. Ś-TO KRZYSKA Nr. 13, tel. 5-92-63

MATERJAŁY PROPAGANDOWE

Kalendarzyk kieszonkowy instytucyj oszczędnościowych na rok 1935.

Cena Kalendarzyka kieszonkowego (format 7,5 x 11 cm., 64 stron druku i okładka z trójbarwną tytułową ilustracją) z nadrukiem czterech stron okładki żądanym tekstem, wyniesie przy zamówieniach, poczynając od 500 — do 1000 egz. 12 gr. za sztukę, od 1000 do 2000 egz. 11 gr. za sztukę, od 2001 do 3000 egz. 10 gr. za sztukę i od 3001 do 4000 egz. 9 gr. za szt. i ponad 4000 egz. 8½ gr. za szt. przy większych ilościach specjalne warunki do omówienia.

Mniejsze ilości kalendarzyka wysyłamy po cenie 8 gr. bez nadruku.

Zamawiająca instytucja może umieścić na 1-ej stronie okładki pod rysunkiem nazwę firmy i adres, na 2, 3 i 4 dowolny tekst, jaki się może zmieścić na okładce według podanego formatu.

Plakaty — Cena za sztukę zł. gr.

1. „Oszczędnością i pracą" 70 x 100, nowy wielobarwny plakat w opracowaniu St. Norblina . . . . —.75
2. „Dobrobyt" 70 x 100 cm. . . . . —.60
3. Oszczędzajmy! 70 x 100 cm. . . . . —.50

Nadruki na plakatach możliwe od 10 — 20 wyrazów, nie więcej. Termin nadsyłania zamówień wraz z rękopisami nie później jak do 1 października; po tym terminie wysyłać będziemy plakaty bez nadruków.

Za nadruk do 100 plakatów liczymy 20 zł., do 1000 — 10 zł., od 1000 nie liczymy wcale.

Tarcze kalendarzowe do bloków kalendarzowych.

Najbardziej odpowiednia propaganda do szkół, urzędów, biur i t. d.
Nowa tarcza „Oszczędzam dla Ciebie" w opracowaniu Stefana Norblina, format 41 x 27 cm. za 100 szt. . . . . 25.—
Tarcza „Ja oszczędzam a wy", format 41 x 27 za 100 sztuk 20.—

Za nadruk nazwy kasy na tarczach, poczynając od 500 doliczamy zł. 10.—, od 1000 — zł. 12.—, ponad za każdy 1000 — 5 zł.

Nowy konieczny materjał propagandowy:

Nalepka propagandowa dla K. K. O. w opracowaniu Zw. Zw. K. K. O., w artystycznem barwnem wykonaniu format 20 x 30, trwała i odpowiednia do umieszczania na szybach wystawowych, w autobusach, tramwajach i t. p., sposób nalepiania załączamy. Za 100 sztuk . . . . zł. 20.—

Książki

1. M. Kaczanowski „Dzieje Oszczędności w Polsce" . . . 0.60
2. Długokęcki Jan „Jak zakładać i prowadzić szkolne kasy oszczędności" 1.00
3. A. K. Czyżowski „Szara Książeczka" 1.20
4. St. Sakłak „Oszczędność szkolna" . . . . —.25
5. J. S. Roziecki „Podręcznik dla komunalnych kas oszczędności" cz. I . . . . 12.—
6. A. Rosenkranz „Opłaty stemplowe wiążące się z działalnością Komunalnych Kas Oszczędności" . . . . 2.—

Broszurki

1. „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" . . . . . —.12
2. Br. Dr. Kuśnierz „Praca i Oszczędność mądrością narodów" . . . . —.12
3. R. Lenartowicz „Jak zaradzić biedzie na wsi" . . . —.40
4. S. Ostojewski „Wysiłkami dzieci i młodzieży do Potęgi Polski" . . . . —.20
5. M. Kaczanowski „Droga do niezależności" . . . . —.20
6. Marjan Wł. Tułacz „Oszczędność dźwignią postępu społecznego" . . . . —.50
7. A. Malarz „Jak osiągnąć dobrobyt" . . . . —.50
8. Ks. J. Makłowicz „Skarbnica narodowa" . . . . . . —.15
9. Ks. J. Makłowicz „O oszczędności" . . . . —.30
10. Janina Grajewska „Zbiorowy Czyn" . . . . —.10
11. Zofja Roguska „Jak Pan Saba nauczył się oszczędzać" —.10
12. Marja Ławrukjańcówna „Obrazki" . . . . —.10
13. Eugenja Szymusikowa „Droga do fortuny" . . . . —.12
14. M. Florkowa „Hanka" . . . . —.10
15. H. Ryszkowska „Własny kąt" . . . . —.15
16. B. Chomicz „Odbudowa kapitału Ojczystego. Rola i zadania K. K. O" . . . . —.10
17. R. Lenartowicz „Martwy a żywy pieniądz" . . . . . . —.70
18. Edmund Kazimirski „Jest to cnota nad cnotami nie szafować złotówkami" (broszura otrzymana w komis) . . . —.40

Ulotki — Cena za 100 sztuk zł. gr.

1. G. Grandemim „Hymn do Oszczędności", wiersz, — muzyka Paul Pierné, tłomaczenie Janusza Kaweckiego . . 8.50
2. Janusz Kawecki „O jednym i o drugim" wiersz z ilustracjami . . . . 2.—
3. „Wczoraj hulki, jutro hulki, jutro będzie bez koszulki" z 6-ioma ilustracjami . . . . 6.—
4. „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka" . . . . . 3.—
5. „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" . . . . . . 5.—
6. Marjan Pietras „Szóstaki i siódmaki" . . . . . . 4.—
7. Stefan Chmieliński „Oszczędność" . . . . 4.—
8. Marja Gajewska „Sknera" . . . . 4.—
9. Ks. J. Makłowicz „Złote klucze" . . . . 4.—
10. Ks. J. Makłowicz „Bezpieczna lokata" . . . . . . 4.—
11. Ks. J. Makłowicz „Martwa ręka" . . . . 4.—
12. „Czy robotnik może oszczędzać" 3.50
13. „Co robić aby kredyt na wsi był łatwy i tani" . . . 3.50
14. „Oszczędność podwaliną dobrobytu" 3.50

Uwaga: 1. Ulotka „Ziarnko do ziarnka, zbierze się miarka", przeznaczona jest specjalnie do propagandy oszczędności za pomocą skarbonki.

2. Pod ulotką pozostawione jest specjalne miejsce na nadruk nazwy kasy i jej adresu. Cena ulotki z nadrukiem za 500 szt. 15 złotych, za 1000 szt. 20 zł., za każdy następny tysiąc 20 zł.

Druki dla Szkolnych Kas Oszczędności w stanie luźnych arkuszy, zbroszurowane i inne:

		Cena zł. gr.
1.	Regulamin I dla S. K. O. w szkołach powsz. za 100 szt.	4.—
2.	„ II „ „ w szkołach śred. „ „ „	4.—
3.	„ III instytucyj osz. dla wsp. z S.K.O. „ „ „	4.—
4.	Deklaracja S.K.O. o przystąpienie do wsp. z inst. osz. „	1.50
5.	Księga kontroli skarbonek . . . . . . za 100 ark.	4.—
6.	„ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy	1.00
	„ „ zawartości skarbonek . . . 100 ark.	4.—
	„ „ „ „ 1 zesz. zbrosz. 12 ark.	1.—
7.	Mareczki oszczędnościowe wartości 5 gr. za 1000 sztuk	1.20
8.	„ „ „ 10 „ „ „ „	1.20
9.	„ „ „ 20 „ „ „ „	1.20
10.	„ „ „ 50 „ „ „ „	1.20
11.	Księga kontroli znaczków oszczędnościowych za 100 szt.	4.—
	„ „ „ „ 1 zesz. zbrosz. 12 ark.	1.—
12.	Karneciki do naklejania mareczek za 100 sztuk . . .	3.—
	„ „ „ z nadrukiem nazwy kasy za 1000 szt.	40.—
13.	Arkusz zbiorczy dla wkładek w S. K. O. za 100 szt.	4.—
14.	Księga kontowa S. K. O. za 100 ark.	4.—
	„ „ „ 1 zeszyt zbrosz. 12 arkuszy	1.—
15.	Kartony wkładowe S. K. O. do zapisów za 100 sztuk	3.—
16.	Księga „Dziennik S. K. O." do zapisów za 100 ark.	4.—
	„ „ 1 zeszyt zbosz. 12 arkuszy	1.—
17.	Deklaracje S. K. O. o przelew wkładek do inst. oszcz. za 100 szt.	1.50
18.	Deklaracje zgody S. K. O. na wypłatę wkładek oszcz. za 100 sztuk	1.20
19.	Wykaz wkładek oszczędn. i doliczonych %% za 100 szt.	4.—
20.	Księga kasowa S. K. O. . . . . za 100 ark.	4.—
	„ „ „ 1 zeszyt zbroszur. 12 arkuszy	1.—
21.	Skarbonka blaszana czterokolorowa za 100 sztuk . . .	40.—
22.	Plombownica z inicjałami nazwy Instytucji	15.—
23.	Plomby za 1 kg.	2.30
24.	Książeczki wkładowe za 100 szt.	15.—

Prosimy wszystkie zainteresowane Instytucje przy nadsyłaniu zapotrzebowań na druki dla Szkolnych Kas Oszczędności o dokładne podawanie nazwy druków, ilości oraz stanu, w jakim mają być nadesłane, czy w luźnych arkuszach, czy zeszytach.

(Patrz ciąg dalszy na 3-ciej stronie okładki).

Rok 11. Warszawa, dnia 15 stycznia 1935 r. Nr. 1

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 28.— Półrocznie . . . . „ 14.— Kwartalnie . . . . „ 7.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Telef. 5-92-63. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. Przedruk dozwolony za podaniem źródła	Strona w tekście: 450 zł., 1|2 str. 225 zł., 1|4 str. 112,50 zł. Poza tekstem za stronę 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 str. 75 zł. Dla Instytucyj komunalnych i oszczędnościowych: bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do administracji) za str. 150 zł., 1|2 str. 75 zł., 1|4 37,50 zł.

Komunalne Kasy Oszczędności w woj. Nowogródzkiem

Na podstawie materjałów, uzyskanych podczas ostatnio przeprowadzonych w czasie od września do listopada 1934 r. lustracyj w ośmiu powiatowych Kasach województwa nowogródzkiego, otrzymać można mniej więcej dokładny obraz obecnej sytuacji tych Kas w ujęciu monograficznem, co nam powinno ułatwić ocenę ich w porównaniu ze stanem Kas, działających na innych terenach Rzeczypospolitej.

Przedewszystkiem — krótki rzut oka na teren działalności.

Województwo nowogródzkie obejmuje przestrzeń 22.966 klm.^{2} i w/g ostatniego spisu ludności posiada w 10 gminach miejskich 102.918 mieszkańców, a w 87 gminach wiejskich — 953.862, razem 1.056.780 osób ludności, co stanowi 46 mieszkańców na 1 klm.^{2}. Największy z ośmiu powiatów— Lidzki — posiada 183.431 mieszkańców na 4.257 kilom. powierzchni; najmniejszy teren zajmuje powiat Nieświeski, bo tylko 1968 klm.^{2}; najmniej zaś zaludniony jest pow. Szczuczyński, wydzielony kilka lat temu z Lidzkiego, posiada bowiem tylko 107.399 mieszkańców.

Południowa część województwa, zwłaszcza w znacznej części powiaty Słonimski i Baranowicki, geograficznie stanowią przedłużenie Polesia.

Miast wydzielonych województwo nie posiada; trzy największe, to: Baranowicze — 23.000 mieszkańców, Lida — 19.500 i Słonim — 16.300 mieszkańców, — z dość ożywionym handlem, położone na głównych szlakach kolejowych, posiadają możliwości rozwojowe dość znaczne, przyczem wszystkie znajdują się w sferze kulturalnego oddziaływania Wilna. Miasto wojewódzkie — Nowogródek, liczące 9.600 mieszkańców — jest tylko centrum administracyjnem, leży przytem na uboczu od wielkich szlaków komunikacyjnych.

Na ogólną ilość dróg kołowych 15.294 kilom., dróg bitych jest 1738 kilometrów, z czego w r. 1934 wybudowano 86 kilom.; przyczem gdy powiat Lidzki posiada 484 kilom., to Nieświeski — tylko 98.

Województwo posiada 206.100 gospodarstw rolnych, przeważnie drobnych, gdyż warsztaty karłowate od 0,5 do 5 ha w ilości 125.496 stanowią 60,9%; warsztaty od 6 do 10 ha — w ilości 52.981 stanowią 25,7%, a 883 gospodarstwa większej własności (ponad 100 ha) — tylko 0,4% ogólnej ilości gospodarstw rolnych. Ze względu na niebogatą naogół glebę, znaczne ilości nieużytków i błot (w powiecie Lidzkim błota Dokudowskie i Podzitwiańskie zajmują przeszło 24.000 ha) powyżej przedstawiona struktura rolna daje obraz charakterystyczny dla badania zamożności rolników i rentowności ich warsztatów pracy.

Przemysł naogół słabo rozwinięty; świadectw przemysłowych w r. 1933 wykupiono 1492, handlowych — 7713 (o 171 mniej, niż w roku poprzednim); w roku bieżącym liczby te zmniejszyły się. Na pierwszem miejscu co do ilości przedsiębiorstw stoi przemysł spożywczy (młyny, olejarnie), dalej— drzewny (tartaki, fabryki dykty, tekturownie), chemiczny, metalowy i t. d. Największe ośrodki znajdują się w powiatach: Lidzkim, Słonimskim, Baranowickim.

Spółdzielczość zarówno kredytowa, jak mleczarska, rolniczo - handlowa i spożywcza, tworzona forsownie w latach dobrej konjunktury, popierana moralnie i faworyzowana materjalnie, objęła siecią swych placówek całe województwo, jak żadne z województw wschodnich. Nie mając wszakże ani odpowiednio dobranych przodowników - fachowców, ani należycie przygotowanego terenu od dołu, w umysłach najszerszych warstw ludności, oparta wyłącznie prawie na elemencie osadniczym, wyczerpawszy i przeczerpawszy wszelkie kredyty, nie wy-

trzymała pierwszego załamania się konjunktury, legła w gruzach.

W dziedzinie kredytowej kilka zaledwie kas spółdzielczych ostało się przed katastrofą, której skutki legły ciężkiem brzemieniem na udziałowców. W jeszcze większym stopniu ucierpiały spółdzielnie mleczarskie, z których znaczna większość zbankrutowała, narażając na straty instytucje wierzycielskie i powodując nowe ciężary dla członków - rolników.

Spółdzielnie rolniczo - handlowe (t. zw. „Rolnika“) prawie bez wyjątku podzieliły opłakany los swych siostrzyc na innych terenach, pozostawiając likwidatorom smutne zadanie ujawnienia kolosalnych strat, idących w setki tysięcy złotych.

Każda prawie z Komunalnych Kas Oszczędności angażowana była z tych czy innych pobudek w popieraniu różnych form organizacyj spółdzielczych, wobec czego jeszcze obecnie znajdujemy w ich aktywach odpowiednie, nieraz dość znaczne, pozycje, które trzeba zakwalifikować, jako b. wątpliwe lub zgoła nieściągalne.

Eksperyment nasadzania spółdzielczości „od góry“ na terenie Nowogródczyzny, zupełnie nieprzygotowanym, okazał się conajmniej przedwczesnym, kosztował bardzo drogo i pozostawił wśród ludności wspomnienia, które na długi okres uniemożliwią powtórzenie go, nawet w warunkach bardziej sprzyjających.

Oświatę charakteryzują liczby następujące. Szkół powszechnych publicznych województwo posiada 1121, z czego izb szkolnych w budynkach własnych 608, w wynajętych — 1380. Sił nauczycielskich 1954. Dziatwy w wieku szkolnym było około 160.000, pobierało naukę w szkołach — 141.000, zaś 19.000 pozostało poza szkołą. Na jedną siłę nauczycielską przypadało więc przeciętnie po 72 dzieci.

Szkół powszechnych polskich było 1058, utrakwistycznych polsko - białoruskich 16, z językiem białoruskim, jako przedmiotem — 12; polsko - litewskich 2, z językiem litewskim, jako przedmiotem — 7; szkół litewskich 4. W 78 szkołach powszechnych prywatnych 292 nauczycieli uczyło 7705 dzieci (przeciętnie po 26 dzieci na 1 nauczyciela). W tej liczbie szkół polskich było 11, polsko - żydowskich 3, żydowskich 17, polsko - hebrajskich 6, hebrajskich 40 i 1 rosyjska. Ogólnokształcących szkół średnich było 14, w tej liczbie: gimnazjów państw. 6, prywatnych 3; seminarjów państwowych 3, prywatnych — 2. Nadto 17 szkół zawodowych, mianowicie: 10 rolniczych, 2 rzemieślnicze, 2 przemysłowe, 2 handlowe i 1 techniczna, tudzież 4 zawodowe szkoły dokształcające.

Organizacyj społecznych różnego typu istnieje pokaźna ilość, skupiająca w swych szeregach kilkanaście tysięcy osób, jednakże naogół życie społeczne przejawia się przeważnie w miastach i miasteczkach. Organizacje te również prowadzą pracę oświatową, głównie przy pomocy nauczycielstwa, urządzając szereg kursów, odczytów, pogadanek, przedstawień amatorskich i t. p.

Pomimo to ogólny poziom oświaty i kultury jest dość niski; ludność w ogromnej większości rolnicza, naogół biedna, gdyż, jak zaznaczono wyżej, gleby województwa nie można naogół zaliczyć do urodzajnej, a nadto teren bywa dość często nawiedzany klęskami bądź powodzi bądź gradobicia.

Gleba nowogródzka, podobnie jak w Wileńszczyźnie, wyróżnia się dodatnio pod jednym tylko względem od innych części państwa: posiada mianowicie nader korzystne warunki dla hodowli i uprawy naszych czołowych roślin włóknistych: lnu i konopi. Razem z Wileńskiem, województwo Nowogródzkie dostarcza prawie połowy produkcji lnu w Polsce. W ostatnich kilku latach propagowano intensyfikację tej produkcji, niestety jednak, skutkiem załamania się cen włókna na rynkach zagranicznych i niewłaściwej organizacji zbytu, przestarzałych form uprawy i innych przyczyn, lniarstwo na Nowogródczyźnie nie rozwinęło się jeszcze do rozmiarów pożądanych i ciągle jeszcze stanowi domenę przemysłu ludowego.

Pod względem narodowościowym dominują Białorusini lub „tutejsi“; drugie miejsce zajmują Polacy, których procent waha się w różnych powiatach od kilkunastu, dochodząc np. w Lidzkim do 78% ogółu ludności; na trzeciem miejscu stoją żydzi, dalej w niewielkich odsetkach: Litwini, Tatarzy, Rosjanie i t. d.

*

* *

Komunalne Kasy Oszczędności województwa Nowogródzkiego naogół niewiele się różnią od Kas, działających na terenach sąsiednich województw wschodnich. Tak samo od początku swego istnienia miały wadliwe nastawienie na pośrednictwo w rozdziale kredytów państwowych, głównie Banku Rolnego; tak samo silnie były uzależnione od władz administracyjnych, tak samo niedoceniały i zaniedbywały swe zadania właściwe t. j. ułatwiania gromadzenia oszczędności.

Wszystkie wady, niedociągnięcia i usterki ujawniły się i to bardzo ostro wraz ze zmianą konjunktury, kiedy trzeba było rozpoczynać spłaty zaciągniętych długów bez większej możliwości uzyskiwania nowych obfitych kredytów. Znaczne kurczenie się operacyj, zamrożenie znacznych funduszów w wierzytelnościach zaprotestowanych, spowodowały ogólną deficytowość operacyj i postawiły przed organami Kas konieczność odpisywania na straty należności wątpliwych i trudnościągalnych.

Ustawy oddłużeniowe i cała procedura zawierania układów konwersyjnych za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego w związku z psychozą niepłacenia, ogarniającą ludność rolniczą województwa, przekonaną, że długi rolników będą całkowicie umorzone, postawiły przed Kasami w całej ostrości zagadnienie dalszej egzystencji. Układy zmusiły Kasy do gruntownego przeszacowania swych aktywów i nawiązania bliższego kontaktu z dłużnikami.

Załączona tu tabelka ważniejszych pozycyj bilansowych Kas Nowogródzkich, zestawiona na podstawie stanu z ostatnich miesięcy r. 1934 (wrzesień — październik), obrazuje dość ściśle poszczególne działy pracy i jej wyniki.

Wkłady i lokaty we wszystkich 8 Kasach wy-

K. K. O. województwa Nowogródzkiego (ważniejsze pozycje bilansów w tys. złotych).

K. K. O. powiatu	Kapitały własne		Wkłady i lokaty			Pow. i Miejskie Fundusze Emeryt.	R-ki czekowe	Gotówka w kasie i bankach	Pap. wart. własne	Kredyty udzielone kasom	Redyskonto	Pożyczki				Układy konwersyjne zatwierdz.
	zakładowe	zasobowe	Suma ogólna	Właściwe wkłady oszczędn.	Ilość książeczek oszczędn.							Weksle	R-ki bieżące	Komunalne	Protesty	
Nowogródek . .	50	13,5	82	41	2137	4,5	10,9	28,4	7,3	545	159,5	265	37	2	347	127
Lida	50	4,6	192	91	859	80,8	15,5	16,1	1,1	212	84	190	14	20	212	84
Baranowicze . .	50	3,7	93	61	300	30,5	53,7	46,6	2,9	466	51	378	11	123[2])	260	26
Słonim	100	13,5	300	210	1059	44,0	21,5	8,6	14,0	273	146	222	34	213	151	329
Stołpce	20	13,7	102	43	277	58,6	3,9	13,0	6,8	332	—	248	64	22	90	64
Wołożyn . . .	31,5	2,6	87	49	659	37,8	2,5	29,8	3.6	220	18,5	171	10	15	80	71
Nieśwież . . .	25	13,5	91	49	1757	36,0	9,6	13,2	5,8	231	6	203	26	10	108	37
Szczuczyn k/Lidy	10	—	9	9	23	27,0[1])	31,4	3,5	0,2	13	6	23	6	10	18	4
	336,5	65,1	956	553	7071	319,2	149,0	159,2	41,7	2.292	471	1.700	202	415	1.266	742

[1]) na r-ku czekowym.
[2]) w tem 108.000 na wekslach protestowanych.

noszą zł. 956.000 na 7071 książeczkach oszczędnościowych, co czyni przeciętnie 135,20 zł. na jedną książeczkę i 0,90 zł. na jednego mieszkańca. Jednak suma wkładów oszczędnościowych właściwych t. j. bez lokat instytucyj prawno - publicznych wynosi tylko zł. 553.000, czyli przeciętnie zł. 78,20 na 1 książeczkę i zł. 0,52 na jednego mieszkańca. Powiatowe Fundusze Emerytalne posiadały na lokatach sumę zł. 319.200.

Największą sumę wkładów zł. 210.000 na 1059 książeczkach posiadała K. K. O. w Słonimie, najmniej zgromadziła Kasa w Szczuczynie k. Lidy, bo zaledwie zł. 9.000 na 23 książeczkach.

Propaganda naogół była prowadzona niesystematycznie, szablonowo, bez większego wysiłku i zrozumienia ważności jej dla celów kapitalizacji, to też i wyniki pozostały mizerne. Wydatki propagandowe ku końcowi okresu operacyjnego tylko w kilku Kasach przekroczyły 100 zł., a we wszystkich wyniosły zaledwie zł. 1.138, najwięcej w Wołożynie — zł. 392, najmniej w Szczuczynie k. Lidy — 5 zł. W stosunku do ogółu kosztów handlowych wydatki te stanowiły przeciętnie 0,8% (od 0,12% w Baranowiczach i 0,14% w Szczuczynie, do 2,4% — w Wołożynie).

Pozycje te rażąco odbiegają od norm stosowanych w innych Kasach, i jaskrawo świadczą o niedocenianiu przez kierownictwo K. K. O. tak potężnego środka w gromadzeniu oszczędności, jakim jest propaganda.

Należy podkreślić dla charakterystyki samych wkładów, że znakomitą ich większość stanowią pozostałości dawniej stosowanych wkładów przymusowych, potrącanych klijentom przy udzielaniu przez Kasy pożyczek.

Kapitały własne Kas wynoszą zł. 401.600, w czem zakładowe — zł. 336.500, zasobowe — zł. 65.100. Największy kapitał zakładowy posiada Kasa w Słonimie — zł. 100.000, najmniejsze: w Szczuczynie k. Lidy — zł. 10.000, w Stołpcach — zł. 20.000 i w Nieświeżu — zł. 25.000. Niektórym Kasom ich związki poręczające podwyższyły te kapitały, lecz odpowiednie uchwały, zatwierdzone przez władzę nadzorczą, dotychczas nie zostały zrealizowane.

Pogotowie kasowe i rezerwy pierwszego stopnia płynności wynosiły zł. 159.200, z czego gotowizną w Kasach zł. 51.000, a na r-kach w bankach — zł. 108.200. Stosunek przeciętny do ogólnej sumy wkładów zł. 956.000 i r-ków czekowych — zł. 149.000 wynosi 14,4%, jednak dla niektórych Kas wyraża się liczbą niższą, w jednym wypadku np. 2,67%.

Papierów wartościowych własnych Kasy posiadają na sumę zł. 41.700, głównie w akcjach Polskiego Banku Komunalnego i w obligacjach 6% Pożyczki Narodowej, pochodzących z subskrypcji oraz przejętych od klijentów na częściowe pokrycie ich zadłużenia.

Kredyty udzielone Kasom wynoszą zł. 2.292.000, z czego kredyty, otrzymane od Państwowego Banku Rolnego sięgały sumy zł. 2.225.000. Największe zadłużenia wykazują Kasy w Baranowiczach złotych 545.000 i w Nowogródku — zł. 466.000, najmniejsze — Szczuczyn k. Lidy, bo tylko zł. 13.000.

Na powyższe sumy w przeważającej części składają się kredyty t. zw. „klęskowe" i „celowe" (hodowlane, siewne i t. p.), obecnie skumulowane i oprocentowane normalnie, posiadające charakter raczej charytatywny, oczywiście w stosunku do pożyczkobiorcy, nie zaś do Kas kredyt ten rozprowadzających. Większość tych kredytów została zamrożona w wekslach protestowanych i przeterminowanych skryptach dłużnych.

Układów konwersyjnych, zatwierdzonych już przez Bank Akceptacyjny, zawarto na sumę zł. 742.000, nadto na sumę kilkuset tysięcy zł. przesłano Bankowi, bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem P. Banku Rolnego. Pozatem większość Kas pozawierała układy z wydziałami powiatowemi na b. znaczne kwoty (100 do 200 tys. zł.), obejmując niemi swe wierzytelności od dłużników wątpliwych,

przeważnie z tytułu pożyczek klęskowych, wszakże ani jeden układ nie został jeszcze przez Bank zaakceptowany.

Na konwersję zadłużeń osadników wojskowych Kasy podały P. Bankowi Rolnemu ca. 800 osadników na sumę zł. 385.176, z czego Bank dotychczas przejął na zł. 140.835. Jedną z przyczyn takiego stanu jest opieszałość osadników wojskowych w dopełnianiu wymaganych przez Bank formalności (niesporządzanie aktów hipotecznych, brak żyr na wekslach, nieuiszczanie drobnych, nieraz kilkuzłotowych, sum, żądanych przez Bank z tytułu zaległych procentów i t. p.).

Tymczasem następują terminy prekluzyjne, i Kasy będą zmuszone dla obrony praw wierzyciela, występować niejednokrotnie z akcją egzekucyjną, powodującą nowe, a zbędne koszty.

Akcja przejmowania przez P. Bank Rolny zadłużeń ziemiańskich postępuje dość opornie. Przyspieszenie jej odciążyłoby Kasy o dobrych kilkaset tysięcy zł.

Kredyty redyskontowe w bankach państwowych, Pol. Banku Komunalnym i w Banku Polskim były wykorzystane w sumie zł. 471.000 z ogólnej sumy przyznanego kredytu — zł. 687.000. Najbardziej wykorzystują kredyty Kasy w Nowogródku zł. 159.500 i w Słonimie zł. 146.000, jedna z Kas za to wcale nie wykorzystuje przyznanych jej kredytów (Stołpce).

Ogólna suma kredytów, przyznanych Kasom tak z tytułu redyskonta weksli, jak i na cele obrotowe lub specjalne na zabezpieczenie weksli własnych, ew. z żyrami związków poręczających, wykazywała saldo zł. 2.763.000.

(Dok. nast.). *Fr. Świderski.*

Lombardy Komunalne, ich zadania i organizacja

(c. d.).

Z kolei podaję *instrukcje szczegółowe* dla obsady ruchu lombardu.

A. Taksator.

Czynności: 1) bada wartość przedmiotów do zastawu, ocenia je i oznacza sumę pożyczki według norm, określonych statutem lombardu, 2) sporządza dokładny opis zastawu na przeznaczonych do tego celu drukach, 3) po zakończeniu czynności z interesantami oddaje przedmioty przyjęte na zastaw skarbnikowi, 4) na polecenie dyrekcji wyraża opinję, czy konieczna jest częściowa spłata i w jakiej wysokości, przy zamierzonej prolongacie, 5) bierze udział w licytacji, 6) ponosi odpowiedzialność materjalną za straty lombardu przy zastawach spadłych z licytacji z przyczyny zbyt wysokiej pożyczki, opartej na jego szacunku.

Technika wykonania:

1) *Przyjmowanie zastawów:* Taksator wywołuje kolejny Nr. interesanta, odbiera od niego numerek, wypisuje na opisie szczegółowo z czego składa się zastaw, jego oszacowanie i wyznaczoną wysokość pożyczki. Przy zastawach z metali szlachetnych wypisuje próbę, wagę i cenę, według jakiej przeprowadził kalkulację.

W razie zgłoszenia się interesanta o pożyczkę wyżej zł. 1.000.—, taksator ze względów polityki finansowej winien uprzednio uzyskać zgodę dyrekcji.

2) *Przekazanie nowoprzyjętych zastawów skarbnikowi:* Taksator wręcza skarbnikowi przyjęte zastawy według opisów tychże, łącznie ze skarbnikiem sprawdza zgodność numerów i przedmiotów z opisem, jest obecny przy zapakowaniu przedmiotów z opisem, jest obecny przy zapakowaniu przedmiotów i zapakowane opatruje swoją pieczęcią lakową, z wyjątkiem zastawów, których szacunek nie przekracza zł. 100.— lub rozmiar i charakter na to nie pozwalają.

3) *Przeszacowanie i konwersje:* Na polecenie dyrekcji taksator otrzymuje od skarbnika przedmiot zastawiony łącznie z opisem i dowodem zastawu, szacuje przedmiot ponownie, wypisuje nowy opis i traktuje całą manipulację jako nowoprzyjęty zastaw z zachowaniem wszystkich formalności, przepisanych dla nowych zastawów. Z chwilą otrzymania od skarbnika przedmiotu zastawionego — pozostaje on na odpowiedzialności taksatora.

4) *Obejrzenie:* Taksator otrzymuje od skarbnika przedmiot zastawiony, dowód zastawu i opis, wywołuje interesanta, odbiera od niego kwit na uiszczoną opłatę za obejrzenie, kontroluje adnotację kasjera, przedstawia interesantowi przedmiot i po obejrzeniu wydaje mu dowód zastawu. Po obejrzeniu taksator zwraca przedmiot wraz z opisem skarbnikowi. Z chwilą otrzymania od skarbnika — przedmiot pozostaje na odpowiedzialności taksatora.

5) *Licytacja:* Przed licytacją taksator przegląda ze skarbnikiem przedmioty przeznaczone do sprzedaży i jest obecny przy licytacji, podczas licytacji sprawdza przedmioty z opisem. Przedmioty spadłe z licytacji po raz drugi przechodzą na własność lombardu z tem jednak, że taksator w ciągu roku jest obowiązany wykupić je za cenę należności, przypadającej lombardowi.

6) *Sprzedaż z wolnej ręki:* Przedmioty spadłe z licytacji mogą być sprzedane z wolnej ręki i tranzakcje te przeprowadza taksator w obecności dyrekcji lub wyznaczonego przez dyrekcję zastępcy. Niedobór w poszczególnym wypadku w stosunku do należnej lombardowi sumy pokrywa taksator.

7) *Zastrzeżenia:* Taksator podpisuje przyjęcie do wiadomości zastrzeżeń policyjnych i prywatnych, podanych mu przez sekretarjat i obowią-

zany jest zwracać baczną uwagę, aby przedmiotów zastrzeżonych w zastaw nie przyjmować.

B. Skarbnik.

Czynności: 1) Przyjmuje zastawy od taksatora, 2) wydaje wykupione zastawy interesantom, 3) na polecenie dyrekcji wydaje taksatorowi zastawy, podlegające przeszacowaniu, 4) wydaje taksatorowi dla okazania publiczności zastawy żądane do obejrzenia, 5) przygotowuje i przedstawia na licytację przedmioty, wyznaczone do sprzedaży i bierze udział w licytacji, 6) przechowuje w skarbcu wszelkie oddane mu depozyty, 7) przechowuje w skarbcu zastawy, które przeszły na własność lombardu, 8) prowadzi rejestry skarbcowe zastawów, depozytów i własności lombardu oraz księgę remanentów skarbcowych, 9) odpowiada materjalnie za całość skarbca.

Technika wykonania:

1) *Przyjmowanie zastawów nowych:* a) skarbnik sprawdza z opisu jakość i ilość przedmiotów, opakowuje w obecności taksatora przedmioty przyjęte, obwiązuje je sznurkiem i pieczętuje lakową pieczątką taksatora w jego obecności, z wyjątkiem zastawów, których szacunek nie przekracza zł. 100.—, lub też których rozmiary lub charakter na to nie pozwalają,

b) Przyjęte w ten sposób do skarbca zastawy umieszcza w skarbcu, zaciąga do rejestru skarbcowego i w rejstrze skarbcowym oraz na opisie odnotowuje miejsce przechowania.

2) *Wydawanie zastawów wykupionych:* skarbnik, po otrzymaniu od kasjera dokumentów na dowód opłacenia zastawu, stwierdza zgodność numerów dowodu zastawu z opisem, zgodność treści zastawu na obu dokumentach, wydobywa zastaw ze skarbca, wywołuje numer interesanta, odbiera od niego kwit do skarbca, rozpieczętowuje pakiet i wręcza interesantowi zastawione przedmioty, odczytując głośno w jego obecności opis zastawu i stwierdzając razem z interesantem zgodność zawartości pakietu z opisem.

Skarbnik obowiązany jest baczyć, aby przy okienku nie było tłoku, a tylko wezwany interesant, a to ze względu na uniknęcie ewentualnych wypadków kradzieży.

3) *Wydawanie przedmiotów do obejrzenia taksatorowi:* Na polecenie dyrekcji (adnotacja na dowodzie zastawu) skarbnik wydobywa przedmiot ze skarbca, wydaje go taksatorowi, stwierdzając zgodność z opisem i w tenże sposób odbiera po obejrzeniu z powrotem.

4) *Wydawanie przedmiotów do przeszacowania:* Na polecenie dyrekcji skarbnik wydaje taksatorowi na podstawie adnotacji na dowodzie zastawu przedmioty wg. opisu, które z tą chwilą pozostają na odpowiedzialności taksatora. Przy przeszacowaniach taksator i kasjer obowiązani są do zachowania wszelkich formalności wykupu i nowego zastawu.

5) *Prowadzenie rejestrów:* Skarbnik prowadzi rejestry skarbcowe w ten sposób, że przyjęte w ciągu dnia do skarbca zastawy, depozyty i własności lombardu zaciąga kolejno wg. Nr. bieżących do oddzielnych rejestrów z końcem dnia pracy, zaś zastawy i depozyty wykupione oraz własności sprzedane wyksięgowuje odręcznie po wydaniu interesantowi.

Księgę remanentów skarbcowych skarbnik prowadzi codziennie, wpisując operacje dnia w sumach ogólnych i wyprowadzając saldo.

6) Po zakończeniu czynności dnia skarbnik uzgadnia z rachmistrzem III ilość sztuk wydanych pożyczek, a przez niego przyjętych zastawów i sumę szacunku. Z rachmistrzem I uzgadnia sumę szacunku zastawów wykupionych i ilość sztuk wykupów.

7) Opisy zastawów przyjętych i dowody na zastawy wydane po zakończeniu czynności dnia skarbnik wręcza buchalterowi (lub innemu wyznaczonemu funkcjonarjuszowi).

8) *Udział skarbnika w licytacji:* Od kierownika prac licytacyjnych (lub od dyrekcji) skarbnik otrzymuje wykaz przedmiotów przeznaczonych do sprzedaży i ich opisy, wybiera zastawy ze skarbca wg. opisów, asystuje przy przeglądaniu ich przez taksatorów, wybrane do ocechowania odsyła do urzędu probierczego, z urzędu probierczego odbiera je z powrotem, dołącza pozostałe podlegające licytacji przedmioty i na pół godziny przed licytacją dostarcza wszystko do lokalu, w którym ma się odbyć licytacja.

9) Licytacja: Skarbnik wyjmuje z gablotki przedmiot licytowany, przedstawia taksatorowi celem stwierdzenia zgodności z opisem i łącznie z opisem wręcza komisarzowi prowadzącemu licytację. W razie jeśli przedmiot nie znalazł nabywcy, skarbnik otrzymuje go od komisarza z powrotem i lokuje w gablotce przedmiotów spadłych z licytacji.

Po licytacji skarbnik otrzymuje wykaz przedmiotów spadłych z licytacji po raz drugi i ich opisy, wycofuje je ze zwykłych miejsc przechowania i razem z taksatorem lokuje w miejscach przeznaczonych na przechowanie własności lombardu, opisując to na opisach i księgując w rejestrach skarbcowych.

10 *Kasowania:* W razie niedojścia do skutku wykupu skarbnik obowiązany jest zwrócić odnośny opis zastawu rachmistrzowi I do skasowania, a przedmiot ulokować w skarbcu na właściwem miejscu.

W razie niepodjęcia przez interesanta asygnowanej już nowej pożyczki, na żądanie rachmistrza III skarbnik zwraca opis celem uczynienia odpowiedniej adnotacji, otrzymuje od tegoż rachmistrza opis z powrotem i przedmioty traktuje jako depozyty, księgując w rejestrze depozytów.

C. Kasjer.

Czynności: 1) przyjmuje wpłaty na wykupione zastawy, prolongaty i częściowe pożyczki oraz wszelkie inne wpływy, 2) wypłaca wydane pożyczki, 3) podpisuje dowody zastawu i ich odpisy oraz asygnaty po otrzymaniu wpływu i dokonaniu wypłat, 4) prowadzi ewidencję ruchu kasy, księgę sald dziennych oraz dziennych nadwyżek i niedoborów w kasie. Pomienione księgowania załatwia codziennie natychmiast po ukończeniu operacji dnia. Dokumenty z operacji dnia wręcza buchalterowi

wraz z odpowiednim raportem względnie z księgą kasową. Do księgi kasowej wprowadza sumy wynikowe dzienne tak z wydanych pożyczek, jak i prolongat, częściowych spłat i wykupów. Inne pozycje, odnoszące się do spraw administracyjnych wykazuje szczegółowo; 5) bierze udział w licytacji, 6) odpowiada za gotówkę w kasie i omyłki w wypłatach, wpływach lub zamianie dokumentów oraz za wszelkie inne omyłki związane z czynnością kasjera.

Technika wykonania:

1) *Wpływy wykupów:* Kasjer otrzymuje od rachmistrza II dowód zastawu z dołączonym czekiem, wywołuje numer zastawu, odbiera od interesanta kwit do skarbca na odbiór zastawu, porównuje na wszystkich trzech dokumentach numery i sumę do pobrania, odbiera od interesanta sumę należną, datownikiem pieczętuje dowód zastawu i kwit do skarbca, na obu dokumentach stawia swoją cyfrę, wręcza interesantowi kwit do skarbca a skarbnikowi dowód zastawu.

2) *Wpływ prolongat i częściowych spłat:* Kasjer otrzymuje od rachmistrza II obliczony dowód zastawu łącznie z czekiem, sprawdza zgodność numerów i sum do pobrania, wywołuje numer interesanta, odbiera od niego kwit na złożony dowód zastawu, porównuje zgodność numeru kolejności dziennej na czeku z numerem kwitu otrzymanym od interesanta, odbiera od interesanta należną sumę, stawia swoją cyfrę na dowodzie zastawu i dowód ten wydaje interesantowi.

3) *Wpływy inne:* Wszystkie inne wpływy kasjer przyjmuje zgodnie z opracowanemi wg. lokalnych warunków przepisami.

4) *Wypłaty pożyczek:* Kasjer otrzymuje od rachmistrza III nowy dowód zastawu z odpisem, wywołuje interesanta, odbiera od niego odcinek opisu zastawu, zapytuje, jaką sumę interesant podnosi, porównuje numery wszystkich trzech wymienionych wyżej dokumentów i sumę należną interesantowi, podpisuje dowód zastawu oraz odpis tegoż i uskutecznia wypłatę, wręczając jednocześnie interesantowi dowód zastawu.

5) *Inne wypłaty:* Wszystkie inne wypłaty — poza wypłatą pożyczek — kasjer uskutecznia na zasadzie przepisów, obowiązujących w przedsiębiorstwie. Nadwyżki licytacyjne wypłaca zgodnie z powołanemi wyżej przepisami, lecz za dołączeniem dowodu zastawu.

Po zakończeniu czynności dnia kasjer uzgadnia sumę wpływów i wypłat z odpowiednimi rachmistrzami i asygnatami, przeprowadza księgowania, dokumenty ruchu dnia wręcza buchalterowi.

Żadne zaległości w księgowaniach i złożeniu dokumentów buchalterowi dopuszczane być nie mogą.

6) *Udział kasjera w licytacji:* Kasjer prowadzi licytacyjny raport kasowy z następującemi rubrykami: Nr. kol., Nr. zastawu, pozycja protokułu, suma, za jaką przedmiot został sprzedany, suma wpłacona przez nabywcę, pozostałość do pobrania, uwagi.

Kasjer otrzymuje od protokulanta licytacyjnego przedmiot sprzedany wraz z opisem, odbiera od nabywcy kwit na sprzedaż, zaciąga do raportu kasowego operacje i wydaje nabywcy przedmiot sprzedaży; jeżeli nabywca nie wpłaca całości, kasjer przyjmuje zaliczkę w wysokości oznaczonej przez przewodniczącego licytacji (najmniej 25% należnej sumy), odbiera od nabywcy kwit na sprzedaż, na odwrocie kwitu i na opisie notuje sumę otrzymaną i pozostałą należność, wszystko to księguje na raporcie i kwit zwraca nabywcy, przedmiot sprzedany wręcza skarbnikowi, a opis zatrzymuje u siebie.

7) *Kasowania:* Niepodjęte a wyasygnowane nowe pożyczki kasjer obowiązany jest przed zamknięciem wykazów dziennych zameldować buchalterowi i dać dokumenty do skasowania.

Dokumenty nieopłaconych do końca dnia wykupów i prolongat kasjer przed zamknięciem wykazu wręcza odpowiednim rachmistrzom do skasowania i od buchaltera przyjmuje je do przechowania.

D. Rachmistrz I.

Czynności: 1) wydaje numerki na nowe zastawy, 2) załatwia wykupy, 3) załatwia prolongaty, 4) wydaje kwity na obejrzenie, 5) przyjmuje zastrzeżenia, 6) zestawia sprawozdania dzienne, otrzymując materjał od rachmistrzów II-go i III-go.

Technika wykonania:

1) *Wykupy:* Od zgłaszającego się interesanta rachmistrz odbiera dowód zastawu, oblicza należność lombardu, następnie wypełnia czek do kasy i kwit do skarbca, wymieniając na nich numer zastawu. Kwit do skarbca wręcza interesantowi, czek do kasy przypina szpilką do dowodu zastawu i wręcza manipulantowi przy kartotece.

2) *Prolongaty i częściowe spłaty*: Rachmistrz przyjmuje od interesanta dowód zastawu, oblicza należność lombardu i na dowodzie zastawu wypisuje sumę spłaty częściowej i sumę procentów, oblicza pozostałość pożyczki i podpisuje na dowodzie dokonaną manipulację. Następnie dołącza do dowodu zastawu czek do kasy, opatrując go dziennym numerem bieżącym i wręcza te dowody manipulantowi przy kartotece. Interesantowi wręcza kwit do kasy z dziennym numerem bieżącym.

Rachmistrz I odpowiada razem z rachmistrzem II za omyłki w obliczeniu %% i spłat.

3) *Kasowanie:* W razie otrzymania od kasjera dowodów zastawów nieopłaconych rachmistrz wykreśla daną pozycję z wykazu dziennego, kasuje zapis na dowodzie zastawu i opisie i cyfruje dokonane skasowanie.

Rachmistrz I otrzymuje od kasjera dowody prolongat nieopłaconych, kasuje na dowodzie zastawu odnośny zapis, kasuje czek i wręcza dowody rachmistrzowi II.

E. Rachmistrz II.

Czynności: 1) prowadzi wykazy dzienne wykupów i prolongat, 2) księguje na opisach wpłaty na procenty i częściowe spłaty pożyczek, 3) księguje na opisach całkowity zwrot pożyczek, 4) sprawdza

obliczenia procentów i spłat, 5) wykańcza wykaz prolongat, uzgadniając z kasjerem sumy wynikowe i wypisując odpowiednią asygnatę i dokumenty z operacji dnia, wręcza go buchalterowi, 6) przygotowuje ze skarbnikiem materjał do licytacji.

Technika wykonania:

1) *Prowadzenie wykazów wykupów, prolongat i częściowych spłat:* Rachmistrz II otrzymuje od manipulanta przy kartotece dowód zastawu z opisem i czekiem do kasy, wciąga operację na wykaz dzienny (oddzielnie prowadzi wykaz wykupów i oddzielnie prolongat i spłat), następnie księguje to samo na opisie, przy wykupie oblicza całkowicie opis i zamyka jego rachunek. Po zaksięgowaniu dokumenty wręcza kasjerowi.

2) *Wykończenie wykazu prolongat:* Rachmistrz sumuje wykaz, sumy uzgadnia z kasjerem, robi końcowe zestawienie, wypisuje asygnatę i wykaz wręcza buchalterowi.

3) *Kasowanie:* W razie niezałatwienia operacji przez interesanta rachmistrz otrzymuje z kasy dokumenty prolongacyjne, zaś od skarbnika lub kasjera dokumenty wykupu, kasuje na nich dokonane przez siebie księgowanie, również na wykazach kasuje wciągnięte przez siebie pozycje i dokumenty skasowane wręcza rachmistrzowi I celem skasowania księgowań i obliczeń dokonanych przez tegoż.

(Dok. n.).

Stanisław Ciosiński
Wicedyrektor Warszawskiego
Lombardu Miejskiego

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu grudniu 1934 r.

Dz. Ust. Nr. 105,

poz. 935. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 24.XI.34 o ustaleniu wzorów monet srebrnych wartości 2, 5 i 10 złotych;

poz. 941. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27.XI.34 o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21.VII.34 o spłacie zobowiązań obligacjami 6% pożyczki wewnętrznej i o zasadach zastawu tych obligacyj.

Dz. Ust. Nr. 106,

poz. 943. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13.XI.34 o częściowem uchyleniu postanowień art. 71 ust. 1 i 2 ustawy z dn. 17.III.32 o zaopatrzeniu inwalidzkim;

poz. 944. Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 27.X.34 Ordynacja Telefoniczna;

poz. 948. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27.XI.34 wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie oznaczenia papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych;

poz. 950. Obwieszczenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 4.XI.34 o sprostowaniu błędów w rozporządzeniach Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X.34 o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, o połączeniu Funduszu Bezrobocia z Funduszem pracy oraz o komunalnych kasach oszczędności.

Dz. Ust. Nr. 107,

poz. 952. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 29.XI.34 w sprawie opłat stemplowych, wiążących się z przejęciem własności nieruchomej w toku postępowania egzekucyjnego;

poz. 954. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12.XII.34 o wypuszczeniu I serji 5% państwowej renty wieczystej.

Dz. Ust. Nr. 109,

poz. 962. Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 29.XI.34 w sprawie częściowej zmiany ordynacji telegraficznej;

poz. 965. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 7.XI.34 o przyjmowaniu złotych 4½% listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego Serji I-ej na spłatę zaległości podatkowych;

poz. 967. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 11.XII.34 o zasadach udzielania pomocy instytucjom, zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych;

poz. 968. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12.XII.34 w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X.34 o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych;

poz. 969. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 17.XII.34 o opłatach sądowych, notarjalnych i pisarzy hipotecznych za czynności związane z działalnością Banku Akceptacyjnego;

poz. 970. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 17.XII.34 o wprowadzeniu w życie przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu upominawczem na obszarze Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz sądów okręgowych w Kielcach, Lublinie, Radomiu i Zamościu;

poz. 971. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 17.XII.34 w sprawie uiszczania opłat sądowych;

poz. 972. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 17.XII.34 o opłacie za doręczenie w sprawach cywilnych;

poz. 973. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 1.XII.34 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 24.III.33 o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych;

poz. 974. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 6.XII.34 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 28.III.33 o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Dz. Ust. Nr. 110,

poz. 975. Ustawa z dn. 20.XII.34 w sprawie dodatków do podatku spożywczego od cukru;

poz. 976. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28.XII.34 o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej;

poz. 978. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn. 22.XII.34 w sprawie zmiany rozporządzeń z dn. 31.III.33 o świadczeniach na rzecz Funduszu Pracy;

poz. 980. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 17.XII.34 o przedłużeniu mocy obowiązującej rozporządzenia z dn. 29.X.29 o regulowaniu cen przedmiotów powszechnego użytku;

poz. 983. Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dn. 14.XII.34 o zaliczeniu gospodarstw wiejskich do grupy „A" i „B" w związku z konwersją i uporządkowaniem długów rolniczych;

poz. 986. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31.XII.34 w sprawie uregulowania ceny cukru;

poz. 987. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 15.XII.34 o ustaleniu ilości stanowisk notarjuszów i ich siedzib urzędowych.

Prawo o własności lokali.

Rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. Nr. 94, poz. 848) wprowadzono odrębną własność pojedyńczych lokali. Przedmiotem odrębnej własności mogą być mieszczące się w jednym budynku oddzielne lokale, piętra i część pięter, uznane za samodzielne pomieszczenia przez władzę budowlaną. Grunt, fundamenty, mury zewnętrzne i konstrukcyjne, klatki schodowe, piwnice i t. p. urządzenia ogólne, stanowić mają własność wspólną wszystkich właścicieli poszczególnych lokali (współwłasność).

Ustanowienie odrębnej własności lokali musi nastąpić w formie aktu notarjalnego, który określi rodzaj, położenie, rozmiar poszczególnych lokali, stosunkowy udział właścicieli lokali we współwłasności nieruchomości, wzajemne prawa i obowiązki, a nadto udział właścicieli lokali w ponoszeniu kosztów zarządu i utrzymania nieruchomości, oraz zasady zarządu wspólną nieruchomością i nadzoru nad zarządem.

Rozporządzenie przewiduje powoływanie jedno lub wieloosobowego zarządu, który powoływany jest przez zebranie właścicieli poszczególnych lokali. Zarząd uprawniony jest do zarządzania nieruchomością i reprezentowania ogółu właścicieli w sprawach dotyczących nieruchomości. Zarząd powoływany ma być na trzy lata. Kontrolę sprawować może każdy ze współwłaścicieli lub komisja rewizyjna. W razie niepowołania zarządu przez ogół współwłaścicieli, zarząd zostanie zamianowany przez Sąd, który określi wynagrodzenie jego członków.

Zebranie właścicieli ma w swej kompetencji wszystkie sprawy związane z utrzymaniem i użytkowaniem wspólnej własności. Następujące sprawy wymagają uchwały zebrania właścicieli lokali: 1) rozpatrywanie i zatwierdzenie sprawozdań rocznych, 2) kwitowania (absolutorjum) zarządu z wykonywania obowiązków, 3) uchwalanie rocznych preliminarzy dochodów i wydatków, 4) wybór zarządu i komisji rewizyjnej.

Udział we wspólnej własności jest nieodłączny od własności poszczególnych lokali i tylko łącznie z niemi może być zbyty.

Prawo odrębnej własności lokali musi być ujawnione w księdze hipotecznej (gruntowej) nieruchomości i może stanowić przedmiot odrębnego zabezpieczenia rzeczowego (hipoteki). Zniesienie współwłasności nieruchomości, z której wyłączono odrębną własność lokali, jest niedopuszczalne, dopóki ta odrębna własność istnieje.

Nabywca odrębnej własności lokalu wstępuje w prawa i obowiązki zbywcy z tytułu udziału we współwłasności.

Przeciwko właścicielowi odrębnego lokalu może być prowadzona egzekucja z jego własności w trybie egzekucji z nieruchomości.

Odszkodowanie za zniszczenie nieruchomości (np. pożar), wypłacane jest do rąk zarządu, a jeśli nie jest obrócone na przywrócenie budynku do należytego stanu, dzieli się stosunkowo do udziału we współwłasności, między właścicieli odrębnych lokali.

Pisma dotyczące ustanowienia prawa odrębnej własności lokali wolne są od opłat stemplowych i hipotecznych, oraz od połowy opłat notarjalnych.

Rozporządzenie wykonawcze Ministra Sprawiedliwości z 28 października 1934 r. (Dz. U. Nr. 94, poz. 853) podaje szczegółową instrukcję ujawniania prawa odrębnej własności lokali w księgach hipotecznych (gruntowych).

Czy prawo o odrębnej własności pojedyńczych lokali będzie mieć duże praktyczne znaczenie — rozstrzygnie samo życie. Ze względu jednak na zbyt skomplikowaną strukturę prawną, jaką posiadaćby mogły rzeczowe zabezpieczenia kredytów, udzielanych na hipotekę pojedyńczych lokali, a nadto na ryzyko i trudność egzekucji, K. K. O. nie powinny się angażować w tego rodzaju tranzakcje.

Przepisy wykonawcze o zasadach udzielania pomocy instytucjom zawierającym układy konwersyjne.

Ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 11 grudnia 1934 r. o zasadach udzielania pomocy instytucjom, zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 109/1934, poz. 967). Rozporządzenie zawiera tok postępowania w sprawach układów konwersyjnych, określa warunki dopuszczalności układu i sposób spłat rat kapitałowych, ustala zasady pomocy Skarbu Państwa z tytułu obniżenia odsetek przez instytucje wierzycielskie przy zawieraniu układów i z tytułu strat poniesionych przez te instytucje na kapitale wierzytelności rolniczych. Nadto rozp. zawiera szereg przepisów instrukcyjnych dla prowadzenia rejestru Banku Akceptacyjnego, szacunków i t. p. Do przepisów rozporządzenia wrócimy jeszcze na łamach „Oszczędności".

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Zajęcie wkładu na książeczkę oszczędnościową.

Orzeczeniem z dn. 10 listopada 1933 r. (I C. 2955/32) Sąd Najwyższy rozstrzygnął sprawę zajęcia wkładu oszczędnościowego przez komornika w postępowaniu egzekucyjnem. Stan faktyczny sprawy przedstawiał się następująco: Bronisław F. miał złożony w Komunalnej Kasie Oszczędności pow. Chełmskiego wkład na książeczkę oszczędnościową. Wierzyciel jego — Wacław D. skierował egzekucję do wkładu Bronisława F. na sumę zł. 2.000 z kosztami i procentami, zajmując przez komornika wkład w kasie. K. K. O. pow. Chełmskiego odmówiła przekazania komornikowi sumy wkładu z tego powodu, że komornik nie przedstawił kasie książeczki oszczędnościowej. Wobec tego Wacław D. wystąpił przeciwko Kasie z powództwem o 2.148 zł., motywując skargę tem, że Kasa niesłusznie odmówiła wypłaty komornikowi funduszów Bronisława F. Sąd okręgowy powództwo Wacława D. oddalił, a Sąd Apelacyjny wyrok ten zatwierdził. Sprawa znalazła się z kasacji Wacława D. w Sądzie Najwyższym, który skargę kasacyjną oddalił z następujących powodów:

że z mocy art 18 rozp. Prez. Rzplitej z 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. Nr. 38, poz. 339) całkowita lub częściowa wypłata przez komunalną kasę oszczędności wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej, może nastąpić tylko za jej przedstawieniem;

że pomienione rozporządzenie nie zawiera wyjątku od powyższej zasady w przypadku, gdy żądanie wypłaty skierowane jest do komunalnej kasy oszczędności w trybie postępowania egzekucyjnego, wszczętego przeciwko posiadaczowi wkładu oszczędnościowego, co również zaznaczono w § 38 rozporządzenia wykonawczego z 26 marca 1928 r. (Dz. U. 44, poz. 424) oraz w § 41 statutu pozwanej Kasy z 13 mar-

ca 1929, ogłoszonego w Nr. 48 z 1929 r. Lubelskiego Dziennika Wojewódzkiego.

że wobec tego skoro w danym przypadku żądanie wypłaty wkładu oszczędnościowego Bronisława F. zgłoszone było bez przedstawienia książeczki oszczędnościowej, pozwana Kasa była uprawniona do odmowy wypłaty i nie dopuściła się wskutek tego naruszenia niczyjego prawa, a w szczególności prawa powoda, gdyż działała w granicach norm prawnych, regulujących jej stosunki, wynikające z przyjęcia wkładu na książeczkę oszczędnościową;

że w tych warunkach słusznie uznał Sąd Apelacyjny roszczenie powoda przeciwko pozwanej Kasie za nieuzasadnione, zaskarżony więc wyrok jest zgodny z prawem.

W związku z powyższem, dodać należy, że nowe rozporządzenie o Komunalnych Kasach Oszczędności z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 860) stanowi w art. 33: „wypłaty z książeczki oszczędnościowej mogą być dokonywane nie inaczej, jak tylko za jej przedstawieniem", a zatem i pod rządem nowego prawa o K. K. O., żądanie wypłaty wkładu z książeczki oszczędnościowej w postępowaniu egzekucyjnem, musi być poparte przez komornika przedstawieniem książeczki oszczędnościowej. O ile komornik książeczki nie przedstawi, Komunalna Kasa Oszczędności winna odmówić wypłaty wkładu do rąk komornika. W sprawie powyższej pisaliśmy w Nr. 4 z 1933 r., str. 39 — 41 „Oszczędności", w artykule p. J. Żaboklickiego p. t. „Skierowanie egzekucji do wkładów oszczędnościowych na książeczki oszczędnościowe w K. K. O. oraz wykonanie wyroków sądów grodzkich w świetle nowego Kodeksu Postępowania Cywilnego". (Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego — zeszyt VI z 1934 roku, poz. 371).

OKÓLNIKI WŁADZ NADZORCZYCH

Nawiązując do wydanych pismem okólnem z dnia 15 października 1928 r. Nr. SG — 750/2/28 zarządzeń, dotyczących rozwoju i działalności gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało obecnie dalsze zarządzenia, zawarte w okólniku Nr. 142 z dnia 31 grudnia 1934 r. Nr. SG — 41/25/1 w sprawie **dalszego usprawnienia prac w gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych.**

Treść wyżej powołanego okólnika jest następująca:

Do P .P. Wojewodów województw centralnych i wschodnich prócz nowogródzkiego.

W związku z pismem okólnem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 15 października 1928 r. Nr. SG. 750/2/28 w sprawie rozwoju i działalności gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, którego celem było usprawnienie i podniesienie działalności wspomnianych kas — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że wiele niedomagań organizacyjnych i operacyjnych w ciągu dziewięcioletniego przeszło okresu działalności tych kas zostało w mniejszym lub większym stopniu usunięte. Istnieją jednak jeszcze pewne uchybienia i niedomagania, które powinny być usunięte w jaknajkrótszym czasie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa, że najpilniejszem obecnie zadaniem gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych jest usunięcie skutków wieloletniego zaleganai pożyczkobiorców nietylko ze spłatą sum kapitałowych długu, lecz również i odsetek. Już obecnie wiele kas wykazuje z powyższego tytułu znaczne straty i liczba takich kas stale wzrasta. Straty te w konsekwencji są odpisywane z kapitału zasobowego, a częstokroć i z kapitału zakładowego; ponadto po ich wyczerpaniu niejednokrotnie należałoby sięgać do odpowiedzialności gminy, co jest w obecnych finansowych warunkach gmin — niewykonalne.

Celem więc niedopuszczenia do nieuniknionej w tych okolicznościach likwidacji licznych gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych — Ministerstwo prosi Pana Wojewodę o wydanie zarządzeń, aby wspomniane kasy, z całem zrozumieniem swych obowiązków, wszczęły (o ile to już nie nastąpiło) energiczną akcję uporządkowania swego stanu finansowego przez:

1. zawieranie układów konwersyjnych z rolnikami co do wszystkich nadających się do układów zadłużeń w przepisanym terminie,

2. ustalenie wysokości zadłużeń rolniczych nie nadających się do układów konwersyjnych, od których należy obliczyć zaległe odsetki i inne uzasadnione koszty (bez t. zw. karnych odsetek) i w drodze wyjątku, dopisać całą zaległość do sumy kapitałowej długu, o ile nie istnieją w tym przedmiocie umowy pisemne, zezwalające na to skapitalizowanie. Oczywiście, że tego rodzaju operacje należy uskutecznić za zgodą poszczególnych pożyczkobiorców, pod warunkiem jednak uprzedniego należytego zabezpieczenia sum powstałych z tego tytułu, jak i wzmocnienia zabezpieczenia dotychczasowego długu kapitałowego.

Sposób księgowania operacyj, wymienionych powyżej, poda Państwowy Bank Rolny.

Następnem ważnem zadaniem omawianych kas, jest ograniczenie do minimum kosztów administracyjnych, a w szczególności kosztów podróży. Jedynym wyjątkiem w tym względzie mogą być uważane wydatki, związane z przeszkoleniem członków organów kas i ich rachmistrzów.

Pomimo ustawowego zakazu — wiele kas stosuje wypłatę diet urzędującym członkom zarządu. Należy utrzymać zasadę wynagradzania członków zarządu jedynie z czystych zysków kas. Na poczet zysków przewidzianych w budżecie mogą być jednak dokonywane wypłaty odszkodowania za stratę czasu przewodniczącego i skarbnika w wysokości zależnej od wielkości sumy bilansowej kasy z roku ubiegłego, a mianowicie:

przy sumach do zł.	10.000 —	w wysokości zł.	1	na osobę
„ „ „ „	30.000 —	„ „ „	2	„ „
„ „ „ „	50.000 —	„ „ „	3	„ „
„ „ „ „	100.000 —	„ „ „	4	„ „
„ „ ponad „	100.000 —	„ „ „	5	„ „

Po zamknięciu roku i sporządzeniu bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków należy odliczać z 15% czystych zysków (§ 60 pkt. 3-ci statutu) sumy wydatkowane na powyższe odszkodowania, pozostałość zaś podzielić między wszystkich członków zarządu i rachmistrza w równym stosunku. W razie, gdyby próbny półroczny bilans kasy wykazywał straty, wypłata odszkodowań winna być zawieszona do czasu ustania strat.

Ministerstwo stwierdziło, iż wydajność pracy wielu sekretarzy gminnych, pełniących jednocześnie obowiązki rachmistrzów kas — jest niedostateczna. Należy zerwać z zasadą, że do funkcji tej jest predysponowany wyłącznie sekretarz zarządu gminy lub jego zastępca. Obecne przeciążenie sekretarzy pracą w gminie powinno skłonić zarządy kas do poszukiwania pracowników kasy wśród młodzieży wiejskiej, kończącej zakłady naukowe i pozostającej na miejscu bez pracy.

Stałe miesięczne wynagrodzenie nie pobudza dostatecznie rachmistrza do wydajnej pracy. Zarobek rachmistrza powinien być normowany w stosunku do rozwoju kasy i tylko w skromnym stopniu wynagradzać pracę mechaniczną.

Zasadnicze wynagrodzenie roczne rachmistrza powinno być zawarte w granicach 1½% w kasach z sumą bilansową roczną do 15.000 zł., 1¼% w kasach do zł. 25.000 i 1% od sumy bilansu rocznego netto powyżej 25.000 zł. Ponadto, celem wzmożenia rozwoju gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, wskazane byłoby, aby rachmistrze otrzymywali tytułem premji wynagrodzenia w wysokości 1% od przyję-

tych w ciągu roku wkładów oszczędności i ściągniętych pożyczek oraz udziału w czystych zyskach.

Zarządy gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych powinny jak najusilniej dążyć do oparcia swych instytucyj na własnych siłach i środkach, a nie oglądać się na pomoc kredytową państwowych instytucyj kredytowych, jak np. Państwowego Banku Rolnego, zwłaszcza, że pomoc ta, ze względu na gospodarczą sytuację kraju, w ostatnim czasie uległa narazie znacznemu ograniczeniu. Istnieją wszakże liczne dowody, że w całym szeregu powiatów w województwach centralnych kasy te pracowały w latach ubiegłych z bardzo pomyślnemi wynikami i to bez żadnej pomocy kredytowej z zewnątrz, lecz tylko opierając się jedynie i wyłącznie na własnych środkach obrotowych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca szczególną uwagę na sprawę zwiększania kapitałów własnych tych kas, stanowiących podstawowy warunek dalszego ich rozwoju. Należy przedewszystkiem zwiększyć współdziałanie organów kas z władzami gminnemi w kierunku wyszukania i zapewnienia gminom źródeł na dalsze dotacje, celem podwyższenia kapitałów zakładowych kas, niezależnie od sum przeznaczonych na ten sam cel z czystych zysków.

Przy obecnem położeniu gospodarczem, gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe muszą wprawdzie ograniczać swą działalność kredytową, za to jednak powinny one uczynić ją tem bardziej celową i wartościową. Przy udzielaniu kredytów należy tedy uwzględniać najważniejsze i najniezbędniejsze potrzeby i to takich gospodarstw, które mają warunki dalszego rozwoju i nie są obciążone długami ponad zdolności płatnicze i którym pomoc kasy okazać się może szczególnie pożyteczną.

W stosunku do pożyczkobiorców, którzy zalegają ze spłatą zaciągniętych pożyczek, powinny kasy prowadzić ostrożną lecz stanowczą akcję egzekucyjną dla ściągnięcia swych należności. Trzeba wnikać w trudności płatnicze dłużników i umieć przytem odróżniać przypadki, gdzie zachodzi istotna niemożność płatnicza. O ile rzeczywiście trudności gospodarcze pożyczkobiorców muszą być uwzględniane, w miarę możliwości pieniężnych kas i w zależności od ich własnych zobowiązań, o tyle znów przypadki świadomego lekceważenia przez dłużników swoich zobowiązań należy zwalczać przez przymusowe i bezzwłoczne egzekwowanie należności kas, a następnie przez stosowanie do takich właśnie dłużników ograniczeń kredytowych na przyszłość na podstawie sporządzanych w tym celu list — informacyj i wymiany ich z innemi instytucjami kredytowemi.

Dalsze usprawnienie pracy w gminnych kasach pożyczkowo - oszczędnościowych osiągnąć można prócz tego przez uzgodnienie i sharmonizowanie współpracy organów nadzoru pierwszej instancji z zarządami kas. Współpraca ta powinna być jednolitą i wydajną na całym obszarze działania kas. W związku z tem Ministerstwo zwraca uwagę Pana Wojewody na dostrzeżone osłabienie pracy rewizyjnej na terenie poszczególnych powiatów z ramienia wydziałów powiatowych. Stwierdzono mianowicie, iż szereg kas nie poddano w odpowiednim czasie rewizji przez inspektorów samorządu gminnego, wskutek czego, według posiadanych przez Ministerstwo informacyj, rewidenci Państwowego Banku Rolnego przy okazji lustracji kas, z tytułu udzielanych im kredytów ujawnili szereg poważnych usterek i niedomagań, a nawet i nadużyć trwających od kilku lat.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o wydanie zarządzeń, aby inspektorowie samorządu gminnego rewidowali obowiązkowo przynajmniej raz na rok wspomniane kasy, poza tem, aby obecnie dopilnowali, by budżety tych kas tak na rok 1935, jak i następne były możliwie zredukowane i sporządzane przezornie oraz zgodnie z możliwościami finansowemi omawianych kas.

Celem usunięcia najważniejszych niedomagań rachunkowości gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych, Ministerstwo zarządzi w najbliższym czasie, niezależnie od przygotowywanej zmiany całej rachunkowości tych kas, zmianę asygnarjusza kasowego i sprawozdania rocznego oraz wprowadzi książkę skarbnika.

Ponadto Ministerstwo uważa za wskazane zorganizowanie przez Pana Wojewodę (o ile to już nie nastąpiło) dokładnej ewidencji i kontroli dokonywanych przez inspektorów samorządu gminnego rewizyj tych kas oraz dla utrzymania bliższego kontaktu z niemi — odbywanie corocznych konferencyj tych inspektorów, a to celem omówienia zagadnień, związanych z dalszym rozwojem w mowie będących kas.

W końcu Ministerstwo zaznacza, iż w szeregu gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych miały już miejsce wypadki włamań i kradzieży, powodujące tak poważne straty, że rozwój tych kas nawet na dłuższy okres czasu został zahamowany. Wobec takiego stanu rzeczy należałoby:

1. aby wszystkie istniejące gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe na terenie podległym Panu Wojewodzie ubezpieczyły się najrychlej od kradzieży i rabunku,

2. aby te kasy, które nie posiadają odpowiednich szaf pancernych, dążyły do zaopatrzenia się w miarę możności w takie szafy, nawet w konstrukcji stalo - betonowej.

(—) **Korsak**
Podsekretarz Stanu.

Kronika Krajowa

Bilans płatniczy Polski za rok 1933.

W Nr. 10 „Oszczędności“ zamieściliśmy artykuł J. Gątkiewicza p. t. „Obroty płatnicze Polski w latach 1929 — 1932“. Obecnie „Wiadomości Statystyczne G. U. S.“ w zeszycie 35 podają szacunek bilansu płatniczego Polski za rok 1933. Zestawiając dane za lata 1932 — 1933, otrzymamy następujący obraz (w miljonach zł.):

	w roku 1932			w roku 1933		
	przychód	rozchód	saldo	przychód	rozchód	saldo
1. Obroty kredytowe (długo-i krótkoterminowe) .	1.176	1.208	— 32	758	804	— 46
2. Korzyści majątkowe (procenty, prowizje, kupony, dywidendy i t. p.)	15	300	—285	15	233	—218
3. Usługi i świadczenia jednostronne . .	523	317	+206	406	233	+173
4. Obroty towarowe (handel zagraniczny) . .	1.277	1.167	+110	1.033	1.009	+ 24
5. Pozycje statystycznie nieuchwytne (wynik błędów i opuszczeń) . . .	1	—	+ 1	67	—	+ 67

Widzimy, że obroty kapitałowe w dalszym ciągu dają wynik ujemny; dowodzi to, że wycofywanie kapitałów zagranicznych w dalszym ciągu trwa, przeważając nieznacznie przypływ kredytów zagranicznych. Mimo to zadłużenie nasze wobec zagranicy wynosi jeszcze (początek 1933 r.) blisko 10 miljardów zł. Znajduje to swe odbicie w pozycji drugiej. Korzyści majątkowe wykazują stale znaczny, jak na nasze stosunki niedobór, który w roku 1933 wynosił 218 miljonów. Na pokrycie niedoboru z tytułu oprocentowania kapitałów zagr., prowizyj, kuponów i dywidend idą pozostałe pozycje naszego bilansu płatniczego, które z natury swej muszą być dla nas, jako kraju dłużniczego, dodatnie. A więc usługi i świadczenia

jednostronne (najważniejsze źródło przychodu stanowią tu usługi komunikacyjne i przekazy emigrantów) dają nam w rezultacie nadwyżkę 173 milj. zł. (w roku 1932 — 206 milj. zł.), wreszcie obroty handlu zagr. (saldo bilansu handlowego) dało nam 24 milj. zł. (w roku 1932 — 110 milj. zł.).

Powyższe cyfry dają nam typowy obraz kraju dłużniczego biednego w kapitały rodzime, kraju który dzięki wielkim wysiłkom wywozi swe towary zagranicę, aby móc spłacać stale przypadające od kredytów zagranicznych raty amortyzacyjne i procenty, ograniczając do maksimum przywóz towarów. Dzięki temu wysiłkowi Polska wywiązuje się ze swych zagranicznych zobowiązań terminowo.

Wiadomości zagraniczne

Reglamentacja stopy % w Jugosławji.

Jak donosi „Gazeta Bankowa" (Nr. 19 — 20), w dniu 14 sierpnia 1934 r. wszedł w Jugosławji w życie dekret rady ministrów z 3 sierpnia, zmieniający obowiązujący dotąd dekret z 4.XII.33 o reglamentacji stopy procentowej.

Stopa ta w Jugosławji, jako kraju rolniczym, jest z natury rzeczy względnie wysoka. Przyczyna tkwi również w znacznych kosztach administracyjnych instytucyj kredytowych, skutkiem istnienia w Jugosławji nadmiernej ilości banków o znaczeniu lokalnem (w latach 1925 — 1932 cyfra banków akcyjnych waha się między 671 a 632). Walka konkurencyjna między nimi utrudnia obniżenie stopy procentowej od wkładów, zaś duże ryzyko niespłacalności udzielonych kredytów, zbyt długotrwałe postępowanie sądowe i egzekucyjne, znaczne ciężary podatkowe i t. p. czynniki wywołują konieczność wysokiej marży między stopą procentową przy operacjach biernych a czynnych.

Stąd też okazała się konieczność reglamentacji państwowej w tej dziedzinie. Wspomniany już dekret z 4.XII.33 ustanowił między stopą dyskontową Banku Narodowego a maksymalną stopą bankową marżę w wysokości 5%, przyczem osoba wierzyciela nie gra żadnej roli; odróżnia się tylko kredyt zorganizowany i niezorganizowany

Obecnie dekretem z 3.VIII.34 marża ta została obniżona dla instytucyj kredytowych na 4½%. Ponieważ w połowie lipca stopa dyskontowa Banku Narodowego została obniżona do 6½%, zatem maksymalna stopa bankowa od kredytów nie może przekraczać 11%, co oznacza obniżenie stopy % o 3% (z 14%). Wszyscy inni wierzyciele (kredyt niezorganizowany) poddani są stopie 8%, ustalonej bez jakiegokolwiek związku ze stopą Banku Narodowego.

Zaznaczyć tu należy, że Państwowe Ziemstwo Kredytowe, które zeŚrodkowuje wszystkie pożyczki hipoteczne, obniżyło jednocześnie od 1 września swoją stopę procentową na 7% dla pożyczek, wydanych przed 31.III.1931 r.

Kasy oszczędności w ustroju korporacyjnym Włoch.

Rozpoczęta od dłuższego czasu budowa ustroju korporacyjnego we Włoszech została obecnie ukończona stworzeniem 22 korporacyj, obejmujących całość gospodarstwa społecznego. Zadaniem ich jest zespolić siły polityczne i gospodarcze narodu, które były dotąd rozdzielone a często sobie przeciwstawne; w korporacjach mają znaleźć swój wyraz postulaty nowej akcji socjalnej, wysunięte przez faszyzm.

Dekretem z dnia 8 listopada 1934 r. Mussolini mianował członków do rad korporacyj. Nie będziemy tu wyszczególniali wszystkich 22 korporacyj, zaznaczamy tylko, że kasy oszczędności zostały zaliczone do „Korporacji Przezorności i Kredytu", gdzie tworzą sekcję „Instytucyj oszczędnościowych i publiczno - prawnych", do której również należą specjalne instytucje kredytu rolnego oraz zakłady zastawnicze I-ej kategorji.

Spadek wkładów oszczędnościowych w wielkich bankach szwajcarskich.

Spadek obrotów 7 wielkich banków szwajcarskich trwał w 3-cim kwartale 1934 r. w dalszym ciągu, chociaż w tempie powolniejszem. Dowodem spadku obrotów jest zmniejszenie się ogólnej sumy bilansowej o 102 miljonów do 5090 miljonów s. fr. W ciągu pierwszych trzech kwartałów 1934 r. ogólna suma bilansowa siedmiu banków obniżyła się o 456 miljonów (w roku 1933 tylko o 233 miljonów za ten sam okres). W przeciągu jednego roku spadek sumy bilansowej wynosi więc 784 miljonów, ponieważ w końcu 3-go kwartału 1933 r. suma bilansowa wynosiła jeszcze 5874 miljonów s. fr.

Przedewszystkiem uderza spadek wszystkich wkładów oszczędnościowych. Ogólna suma kapitałów oszczędnościowych wykazała w 3-im kwartale b. r. dalszy spadek o 60 miljonów s. fr. Zmniejszyły się również wszelkie inne wkłady, tak a vista, jak terminowe. Natomiast stan gotowizny powiększył się o 57 miljonów do 662 miljonów s. fr. Poniższe zestawienie najważniejszych pozycyj bilansowych siedmiu wielkich banków szwajcarskich, uwydatnia najlepiej kurczenie się ich obrotów (w miljonach franków szwajc.):

	30 czerwca 1934 r.	30 września 1934 r.
I. Kapitały obce:	3.961	3.872
w tem rachunki bieżące	1.988	1.952
„ „ wkłady oszczędnościowe	619	603
„ „ asygnaty kasowe i bank.	1.239	1.195
„ „ obligacje i listy zastawne	115	122
II. Inne zobowiązania	243	231
III. Kapitały własne	988	987
IV. Suma bilansowa	5.193	5.090

C. M.

NADESŁANE

„Wiadomości z zakresu Ubezpieczeń Społecznych". Od kilku miesięcy ukazuje się w Warszawie czasopismo pod powyższą nazwą, poświęcone aktualnym zagadnieniom ubezpieczeń społecznych.

Głównem zadaniem tego czasopisma jest obrona idei ubezpieczeń społecznych i doprowadzenie do reformy instytucji ubezpieczeń społecznych w pożądanym zarówno dla ubezpieczonych, jak i dla pracodawców kierunku

Obok artykułów, zawierających rzeczową krytykę organizacji i niedomagań instytucji ubezpieczeń społecznych, „Wiadomości z zakresu Ubezpieczeń Społecznych" podają wiele ciekawych i potrzebnych dla zainteresowanych informacyj.

Ostatni Nr. 3, oprócz zwykłych działów informacyjnych, zawiera bardzo interesujące artykuły: „Bezplanowość w organizacji ubezpieczeń społecznych", „Opinja społeczna o tak zw. Małej Ustawie", i w Trybunie czytelników — „Gorący protest ubezpieczonego przeciwko skasowaniu wolnego wyboru lekarza".

„Przegląd Gospodarczy", zeszyt 24, zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji" — E. R.; „30-lecie pracy naukowej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego" — Edmund Trepka; „Ubezpieczenia społeczne przed reformą" — b.; „Z gospodarczego położenia Stanów Zjednoczonych A. P." — Maciej I. Drybiński; „Z gospodarczego położenia W. Brytanji" — Dr. Stefan Janicki. Poza tem zeszyt zawiera: Notatki, Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

„Rolnik - Ekonomista". Numer 24 zawiera w treści artykuły: Wł. Englichta: „Rola i zadania izb rolniczych wobec ordynacji podatkowej"; St. Gryziewicza: „Niektóre zadania racjonalizacji eksportu artykułów zwierzęcych"; Dr. Br. Wałukiewicza: „Najpilniejsze zagadnienia ziemniaczano - gorzelnicze". Poza tem numer zawiera dział sprawozdawczy, przegląd rynków zbożowych, zwierzęcych, jajczarskich i rybnych, kronikę krajową i zagraniczną, przegląd wydawnictw oraz statystykę.

„Przegląd Oszczędnościowy" Nr. 4, zawiera szereg artykułów i informacyj, związanych z zagadnieniami oszczędności i kapitalizacji. W dziale ogólnym znajdują się artykuły: dr. H. Gruber: — „Celowa polityka ekonomiczna daje pewność jutra"; prof. dr. T. Brzeski: — „Oszczędności w gospodarce planowej"; dr. L. Barański: — „O zwrot w polityce oszczędnościowej". W dziale specjalnym znajdują się artykuły M. von Grunderbeck: — „Kontrola wydajności pracy personelu Belgijskiej Kasy Oszczędności"; K. Słomski: — „Nowa ustawa o komunalnych kasach oszczędności"; A. M.: — „Oszczędnościowa forma ubezpieczenia na życie"; S. Sakłak: — „Komunalne Kasy Oszczędności w 1933 r.". Pozatem „Przegląd Oszczędnościowy" zawiera: kronikę, rozmaitości, drobne wiadomości i statystykę.

STATYSTYKA

Wkłady w kasach oszczędności na dzień 30.XI. 1934 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 30.XI. 1934 r.	Na książeczkach oszczędnościowych: Wszelkie wkłady bez lokat instytucyj finansowych — Stan w dniu 30. IX.	31. X.	30. XI.	Zmiany %[a] 30. IX.	31. X.	30. XI.	Lokaty instytucyj finansowych[b] — Stan w dniu 31. X.	30. XI.	Na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych — Stan w dniu 31. X.	30. XI.
P. K. O.	**1**	**575.012**	**585.270**	**596.559**	+ 1,6	+ 1,8	+ 1,9	--	—	**197.196**	**197.150**
Komunalne *c*	**363** *d*	**567 669**	**571.394**	**574.712**	+ 1,4	+ 0,7	+ 0,6	**23.323**	**23.096**	**47.892**	**46.843**
Powiatowe	227 *d*	188.094	188.723	189.558	+ 0,3	+ 0,3	+ 0,4	11.867	11.846	18.843	19.221
Miejskie	130	374.919	378.010	380.478	+ 1,9	+ 0,8	+ 0,7	11.225	11.019	28.771	27.493
Zw. Międzykom.	5	3.677	3.634	3.613	+ 0,1	— 1,2	— 0,6	231	231	104	129
Wojewódzka	1	979	1.027	1.063	+ 1,6	+ 4.9	+ 3,5	—	—	174	193
M. st. Warszawa	1	64.762	65 858	66.061	+ 2,2	+ 1.7	+ 0,3	1.040	1.045	13.428	12.160
Warszawa	26	22.865	23.214	22.999	+ 0,7	+ 1.5	— 0.9	957	968	4.004	3.626
Łódź	18	8.512	8.931	9.282	+ 2,1	+ 4,9	+ 3,9	505	487	1.762	1.775
Kielce	18	12.856	13.091	13.216	+ 0,2	+ 1.8	+ ,0	368	365	1.775	1.660
Lublin	19	5.636	5.574	5.610	+ 0,3	— 1,1	+ 0,6	417	410	491	627
Białystok	14	3.516	3.472	3.521	+ 0,5	— 1,3	+ 1.4	410	410	645	690
Wilno	8	4.836	4.744	4.648	+ 0,7	— 1,9	— 2,0	27	27	315	341
Nowogródek	8	936	971	983	+ 3,4	+ 3.7	+ 1,2	66	66	95	122
Polesie	9	1 128	1.082	1.077	+ 1,0	— 4,1	— 0,5	315	317	319	346
Wołyń	14	2.108	2.084	2.132	+ 0,0	— 1,1	+ 2,3	170	170	711	862
Poznań	74	95.577	95.483	95.723	— 0,2	— 0,1	+ 0,3	6.503	6.518	6.624	6.852
Pomorze	41	31.483	31.564	31.539	+ 0,5	+ 0,3	— 0,1	3.417	3.398	4.760	4.973
Śląsk	18	96.410	97.678	98.571	+ 2,7	+ 1,3	+ 0,9	6.026	5.822	5.462	5.379
Kraków	24	119.794	119.612	120.759	+ 0,2	— 0,2	+ 1,0	1.689	1.688	4.274	4.129
Lwów	36 *d*	77.017	78.094	78.684	+ 4,2	+ 1,4	+ 0.8	486	475	2.758	2.762
Stanisławów	17	13.700	13.569	13.546	— 0,6	— 1,0	— 0,2	442	442	209	280
Tarnopol	18	6.533	6.373	6.361	— 1,2	— 2,5	— 0,2	485	488	249	259
Inne kasy	**2**	**30.059**	**30.010**	**30.176**	— 0,0	— 0,2	+ 0,6	**2.017**	**1.999**	**186**	**159**

a W porównaniu z miesiącem poprzednim. *b* Zadłużenie Kas Oszczędności w bankach i innych instytucjach finansowych w formie lokat tych instytucyj na książeczkach oszczędnościowych (bez zadłużenia na rachunkach nostro i loro). *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: we wrześniu dla 2 kas, w październiku dla 2 kas, w listopadzie dla 20 kas. *d* Liczba komunalnych kas oszczędności zwiększyła się o Kom. Kasę pow. Leskiego.

Źródło: Sprawozdania miesięczne poszczególnych kas.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.

DRUKI DLA K. K. O.

Cena zł. gr.

1. Dziennik Główna luźne ark. 100 ark. . . . . 60.—
   „ „ opr. w ark. 1/50 . . . . 50.—
   „ „ „ 1/75 . . . . 70.—
   „ „ „ 1/100. . . . . 85.—
2. Księga rachunków bieżących Kasy w innych instytucjach oraz ks. korespondentów „Loro“ i „Nostro“ (ten sam wzór) za 100 ark. . . . . 12.—
3. Rejestr dłużników i poręczycieli:
   a) formularze na rejestr za 100 arkuszy . . . . . 8.—
   b) kartoteka (karty na obligo i stan majątkowy, białe i czerwone), za 1000 sztuk . . . . 50.—
4. Księga weksli protestowanych za 100 arkuszy . . . . 13.—
5. Kontrola skryptów dłużnych za 100 arkuszy . . . . 13.—
6. Księga rachunków bieżących i czekowych (ten sam wzór) za 100 arkuszy . . . . 12.—
7. Księga kosztów handlowych za 100 arkuszy . . . . . 9.—
8. Księga wkładów za 100 arkuszy . . . . 12.—
9. Księga zastrzeżeń do wkładów za 100 arkuszy . . . . 12.—
10. Rejestr wydanych gwarancyj za 100 arkuszy . . . . 8.—
11. Księga dokumentów otrzymanych do inkasa (dziennik inkasa) za 100 arkuszy . . . . 12.—
12. Księga dokumentów otrzymanych do inkasa i przesłanych korespondentom za 100 arkuszy . . . . 8.—
13. Księga kontowa inkasa (r-ki komitentów) za 100 ark. 8.—
14. Rejestr zastawów za 100 arkuszy . . . . 8.—
15. Księga depozytów za 100 arkuszy . . . . 13.—
16. Księga różnych za depozyty za 100 arkuszy . . . . . 13.—
17. Kontrola weksli kaucyjnych za 100 arkuszy . . . . . 8.—
18. Kopjał wekslowy za 100 arkuszy . . . . 10.—
19. Raporty dzienne kasowe za 100 arkuszy . . . . . . 4.—
20. Asygnacje memorjałowe (pod kalkę) za blok 50/50 szt. 1.35
21. Asygnacje kasowe (pod kalkę):
   a) podwójne za blok (50 x 50) 1.35
   b) potrójne za blok 1.80
22. Druki do sporządzania odpisów weksli protestowanych w celu uzyskania klauzuli egzekucyjnej za 100 egz. . . 3.—
23. Druki do sporządzania odpisów weksli w celu złożenia ich wraz z klauzulą u komornika za 100 egzemplarzy 3.—
24. Księga zgłoszeń o pożyczkę za 100 egz. . . . . . . 13.—
25. Książeczki wkładkowe za 1000 egz. . . . . 150.—
   Książeczki wkładkowe z wyciągiem ze statutu i dodrukowaniem nazwy instytucji za 1000 sztuk . . . . . 185.—
26. Lista płacy format mniejszy za 100 ark. . . . . . 5.—
27. Lista płacy format większy za 100 ark. . . . . . . 8.—
   Lista płacy wkładki za 100 ark. . . . . 8.—
28. Podanie o pożyczkę z nadrukiem Kasy (ilość od 500 szt.)
   za 500 sztuk . . . . 15.—
   za 1000 sztuk . . . . 22.—
29. Książeczki czekowe na papierze z wodnemi znakami po 25 czeków w bloku za 1 egzemplarz . . . . —.60
30. Kartoteka (blaszana) z zamknięciem na 1500 kart obligo za 1 skrzynkę . . . . 35.—
31. Bilans miesięczny za 100 sztuk . . . . 3.—
32. Bilans brutto (kwart.) . . . . 6.—
33. Bilans netto . . . . 6.—
34. Kwestjonarjusz osobowy 7.25

W związku z rozporządzeniem z dn. 24.X.1924 r. o K. K. O. będą opracowane i skompletowane wszystkie druki.

Niezwłocznie po otrzymaniu od Związku wzorów opracujemy dodatkowy katalog i roześlemy wszystkim naszym odbiorcom.

35. „Wieczne pióro reklamowe“ 1 szt. 2.50
   „ „ „ od 12 „ po 2.25
   Ze złotym wyciskiem nazwy Kasy pocz. od 120 szt. po 2.25

Jeżdżce (nasadki do kartotek).

Cena za 100 szt. zł. gr.

560 Czarne, matowe, szerokości 50 mm., z dwoma okienkami 22.—
561 Czarne matowe szerokości 50 mm., z jednem okienkiem 22.—
562 Matowe, szerokości 50 mm., w 6 kolorach (czerwony, niebieski, zielony, żółty, biały i szary) . . . . . . 20.—
563 Czarne, matowe, szerokości 25 mm., z jednem okienkiem 13.50
564 Matowe, szerokości 25 mm., w 6 kolorach (jak wyżej) 12.50
565 Czarne, matowe, szerokości 10 mm., z jednem okienkiem 8.50
566 Matowe, szerokości 10 mm., w 6 kolorach (jak wyżej) 8.—
567 Lakierowane, szerok. 10 mm., w 6 kolorach (jak wyżej) 8.—
568 Lakierowane, z wycięciami po bokach, szerok. 50 mm., w 6 kolorach 23.50
569 Lakierowane, z wycięciami po bokach, szerok. 25 mm., w 6 kolorach 13.50
570 Lakierowane z wycięciami po bokach, szerok. 20 mm., w 6 kolorach . . . . 11.—

210 Zakończone śpiczasto 2.50
211 „ okrągło 2.50
212 „ prostokątnie 2.50
z języczkami gładkimi, mosiądz., bronzowe, niebieskie i białe.
310 Zakończone śpiczasto . . . . 3.—
311 „ okrągło . . . . 3.—
312 „ prostokątnie . . . . 3.—
z języczkami gładkimi, lakierowane w 6 koolrach (jak wyżej).
1210 Zakończone śpiczasto 2.65
1211 „ okrągło 2.65
1212 „ prostokątnie 2.65
z języczkami falistymi, mosiądz., bronzowe, niebieskie i białe.
1310 Zakończone śpiczasto 3.20
1311 „ okrągło 3.20
1312 „ prostokątnie 3.20
z języczkami falistymi, lakierowane w 6 kolorach (jak wyżej).

Komplety z nadrukiem z jednej strony, niklowane.

				Cena zł. gr.
570/100	1 komplet	100 liczb	1 — 100	15.—
570/31	1 „	31 „	1 — 31	5.—
570/12	1 „	12 „	1 — 12	2.—
570/27	1 „	27 liter	A — Z	4.50
570/12M	1 „	12 miesięcy	Styczeń — Grudzień	2.20
566/100	1 „	100 liczb	1 — 100	12.—
566/31	1 „	31 „	1 — 31	4.—
566/12	1 „	12 „	1 — 12	1.70
566/27	1 „	27 liter	A — Z	3.60
564/100	1 „	100 liczb	1 — 100	16.50
564/31	1 „	31 „	1 — 31	5.35
564/27	1 „	27 liter	A — Z	4.90
564/12	1 „	12 liczb	1 — 12	2.25
564/12M	1 „	12 miesięcy	Styczeń — Grudzień	2.40
562/12M	1 „	12 miesięcy	Styczeń — Grudzień	3.60

Kalki i Taśmy.

Kalki do maszyn do pisania:

Maszynowe

format 21 x 33 cm. lub znormalizowane 21 x 29,7 cm.
w teczkach po 100 arkuszy

Nr. 10	czarne	Nr. 15	fioletowe	Nr. 17	niebieskie	Zł. 10.70
Nr. 20		Nr. 25		Nr. 27		Zł. 9.50
Nr. 30		Nr. 35		Nr. 37		Zł. 8.30
Nr. 40		Nr. 45		Nr. 47		Zł. 6.70

Uwaga. Nr. Nr. 40, 45 i 47 służą do uzyskania czterech odbitek, Nr. Nr. 30, 35 i 37 do sześciu odbitek, Nr. 20, 25 i 27 — ośmiu odbitek i Nr. 10, 15 i 17 ponad dziesięć odbitek, zależnie od siły maszyny i grubości peluru.

Kalki ołówkowe.

format 40 x 50 cm.
w pudełkach po 100 arkuszy

Nr. 80 czarna . . . . zł. 7.—
Nr. 85 fioletowa . . . . zł. 7.—
Nr. 87 niebieska . . . . zł. 7.—

Kalkę maszynową i ołówkową wysyłamy również w opakowaniach po 50 i 25 arkuszy, przy odpowiedniem uwzględnieniu kosztów opakowania.

Kalkę maszynową i ołówkową specjalnych formatów dostarczamy na żądanie po cenach proporcjonalnych.

Taśmy.

do Underwood'a, Remingtona, „FK" i innych.

Czarne, fioletowe, niebieskie (jednokolorowe) . . . szt. zł. 2.65
Czarne, fioletowe, niebieskie (dwukolorowe) z czerwonym szt. zł. 2.85
Inne . . . . szt. zł. 2.85

Przy zamówieniu podać markę maszyny, do której taśma przeznaczona.

Poza wyżej wymienionemi posiadamy kalkę do buchalterji przebitkowej, do maszyn buchalteryjnych oraz taśmy do tychże maszyn, jak również buchalteryjnych, adresujących i t. p.

Pomoce biurowe.

Wszelkie papiery, pióra, ołówki, obsadki oraz inne pomoce biurowe w dowolnych ilościach dostarczamy swoim odbiorcom.

Na żądanie nadsyłamy szczegółowe oferty.

Przy zamówieniach powyżej pięćdziesięciu złotych, nie doliczamy opakowania i przesyłki.

Zamówienia kierować pod

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY sp. z o. o. w Warszawie

WARSZAWA, ul. MONIUSZKI 1a (tel. 5-92-63).

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
powiatu sieradzkiego w Sieradzu
ogłasza
KONKURS
na stanowisko Kierownika Oddziału w Zduńskiej-Woli

Od kandydata wymagane jest:

1) Obywatelstwo Polskie, 2) Wykształcenie fachowe i znajomości polityki oszczędnościowej i kredytowej K. K. O., 3) Conajmniej 5-letnia praktyka w K. K. O. lub instytucjach kredytowych 4) Referencje osób wiarogodnych.

Posada do objęcia od 1 kwietnia 1936 r., uposażenie według umowy.

Oferty z życiorysem oraz odpowiedniemi świadectwami składać należy na ręce Przewodniczącego Rady K. K. O. w terminie do dnia 1. II. 1936 r.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Rady K.K.O.
(—) *K. Łazarski*
Starosta Powiatowy

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.